

KÖZVÉLEMÉNY

HÉTFŐI UJSÁG

Előfizetési ár:

Egész évre 6 korona, havonként 25 krajczár.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

ROSTKOWICZ ARTHUR

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Horváth Mihály-utca 7. sz.

Hirdetések árszabály szerint.

Az örökös káros.

Nincs intézménye Szeged városának, amelynek létesítésében része ne lett volna bűnös pénzfecsérlésnek, visszaélésnek vagy mulasztásnak. Valóságos rendszer ez, amelynek kárát mindig a város közönsége látja. Ha a hiba vagy mulasztás kiderül, akkor már késő. Nincs bűnös, nincs felelős személy. Ha volna is, nincs, aki erélyesen felelősségre vonná.

Ismét oly esetről értesültünk, amelynek kárát a város közönsége látja, de azért nem tehet ellene senki. A város ugyanis évek előtt elhatározta, hogy birtokát körülkaróztatja. E nagy mérnöki munkára árlejtés hirdettetett és a legolcsóbbnak (potom 16 000 koronát kért csupán) oda is adatott a nagy munka, mely mintegy három évig tartott. Az illető magánmérnök mellett a város közönsége fizette a napszámosokat és a fuvarokat. A város birtokainak körülkaróztatása ilyen belekerül legalább is 30.000 koronába.

Három évig dolgozott ez a magánmérnök Szegeden minden ellenőrzés nélkül. A munkáját az ő állítása szerint be is fejezte, a díját föl is vette a nélkül, hogy munkáját bárki is szakértővel és bizottságilag fölülvizsgálta volna.

Ez a puszta tény. Nem állítjuk mi, hogy a vállalkozó mérnök rosszul végezte munkáját, még kevésbé azt, hogy jól végezte volna, de az a tény, hogy szakértői fölülvizsgálat nélkül vették át e munkát, a legnagyobb könnyelműségre vall, a minék párját hiába keresnénk másutt. Igaz, hogy a mérnöki hivatal áttekintette nagyjából a munkát, de az édes kevés.

Hiszen tegyük föl csak azt az esetet, hogy az a vállalkozó mérnök akár a város javára, akár kárára tévedett valamicskét, nicsoda kár fog háramlani a városra és egyesekre? A perek végtelen tömege származhat belőle évek múlva is. Ki fog felelni érte?

Hogy hibák történtek ezen ellenőrzetlen mérnöki felméréseknél, arról már több esetben értesültünk. Maga a város polgármestere is azok közt van, akiknek birtokát a körülkarózó mérnök megcsönkította.

Néhány kérdésünk van már most a városi hatósághoz. Szakszerű felülvizsgálat és hivatalos átvétel nélkül hogyan volt lehetséges, hogy a vállalkozót kifizették? Ki végezte bizottságilag a felülvizsgálatot és átvételt, ha akadt mégis, aki a vállalkozó számláját érvényesítésre ajánlotta? Ha ezen érvényesítés meg-

történt, a kiutalványozást intéző tanács-tag meggyőződött-e arról, hogy rendben van-e teljesen ez a dolog?

Mert, hogy itt súlyos mulasztásról van szó, az kétségtelen. De hát ki lesz majd felelős érte? Itt nem csupán erkölcsi, de anyagi felelősségről is van szó — és elvárjuk, hogy a főispán szigorú vizsgálatot fog ebben a dologban indítani. Mert az már mégis csak a leg-hallatlanabb czudarság, hogy örökösen a város közönsége igya meg a levét a a hatóság könnyelmű mulasztásainak és a lépten-nyomon fölmerülő visszaéléseknek.

Vagy talán lopott pénz a közvagyon? Nem: a polgárság keserves és árverésekkel kisajtolta nehéz adófilléreinek összesége.

Az udvari bolondok.

Irtá: **Monvéd Atilla.**

Hajdanán, a régi jó időkben, isten kegyelméből és nem a felséges nép akaratából való uralkodók udvaraiban tisztességes, becsületes „bolond” is viselt hivatalt. Nagyon fontos állás volt ez. Az igazságnak talán egyedüli képviselője a trónok mellett.

Az udvaroknál sokszor csak a „bolondnak” volt helyén a szíve és az esze. Mert a „bolond” rendesen a legokosabb ember volt, sőt a kis-ujjában is több tehetség lakozott talán, mint sok üres, koronázott koponyában. A bolond szókimondásán, goromba megjegyzésein nem is ütözködtek meg a „Felséges” urak, hiszen neki szabad volt igazat mondani, mert hát — bolond.

Az udvari bolond komázott a királyával, tetteit bírálta, a környezettel ungorkodott, sőt vérig sértegette az arra érdemeseket — és nem görbült meg a haja szála sem. A korlátlan szó-lás és vélemény szabadságot képviselte.

Bezzeg ma a sajtószabadság és a szabadelvű gondolkodás korszakában merné csak valaki megmondani a koronás főeknek az igazat! Még ha igazán „bolond” volna is, akkor is lakat alá kerülne, mert manapság még a bolondnak sem szabad megmondani az igazat. Az okos emberek pedig hallgatnak, mert a szókimondást bolond dolognak tartják. De az is, mert ma a szókimondás súly s következményekkel jár. Szólj igazat, betörök a fejed — ez a közmondás is azután született, hogy az udvari bolondok intézményét beszüntették.

Igazán kár. Nagy veszteség ez mindazon nemzetekre, amelyeken korlátolt észjárású, isten kegyelméből való lények uralkodnak, mert nincs többé szókimondás a trónok előtt, hanem csak hajlongás, talpnyalás. Udvarképes családok és hazugok, lelketlen sáfárok és bolondok házába való nagyzólok lábatlankodnak a koronás fők körül, akik elvégre is rendesen az átlag alatti emberek és akiket megront a környezet.

Hej! ha a trónok lépcsőjén ott állanának ma is a derék udvari bolondok, azok az önzetlen, szókimondó, okos tanácsosai a koronás főeknek, — bezzeg nem történhetne annyi igazságtalanság és lelketlenség a népek igazával szemben.

Borralalós tanfelügyelő.

Az iskolák államosítását a megyében, Hódmezővásárhelyen és Szegeden nem a közönség óhajtotta és kezdeményezte, hanem a tanfelügyelő, akinek az államosítás előtt nem volt se hatásköre, se befolyása. Most már van mind a kettő. De nehogy valaki azt képzelje, hogy az „önzetlenség” vezette őt az államosítás kérdésében. Dehogyan. Az érdek.

Nyíltan kimondjuk, hogy a közoktatásügyi kormány nem erőlteti az államosítást és csak ott és akkor államosít, ha belőle haszna van. Azért is szokott előállani túlzott követelésekkel. Ami pedig a tanfelügyelő szereplését illeti e kérdésben, a dorosmai dolgok után tisztában van vele mindenki. Ez a pinczértermészetű királyi tanácsos nem veti meg a borralalót, sőt szívesen fogadja.

Szeged város tanácsa is hozzájuttatta némi borralalóhoz a 9453/1902. sz. t. határozat alapján. Nem nagy összegről van ugyan szó, de tiltakoznunk kell ellene, hogy az állami érdekek szolgája napidíjakat szedhessen föl Szeged város pénztárából. A tanfelügyelő a közoktatásügyi kormány érdekeit szolgálja, nem pedig Szeged városét. Teljesen jogosulatlan tehát, hogy tőlünk borralalókat kapjon.

Már pedig kapott. A 39752/1902. sz. t. határozat szerint, (november 17-én kelt) dr. Tergina Gyula tanfelügyelőnek napidíjat utalványoztak. Kidobott pénz volt. A közoktatásügyi kormány ugyanis 93.668/1901. sz. rendeletével a város azon kérését, hogy Szegeden meghatalmazottat tartson, kereken elutasította és ezt tudomásul vette a város is, de a számvevői jelentés szerint érvényesítésre bemutatta dr. Tergina Gyula tanfelügyelő borralalós számláját is.

Igen érdekes számla ez. A tanfelügyelő 1902 november 13-án délután 4 órától november 16-án éjjel 2 óráig 88 koronás számlát nyújtott be. Nem is egészen két és fél napról volt szó és mégis négy napot akart fölszámítani. Ez is jellemző. A számvevőség azonban a 4 napért fölszámított 56 korona helyett csak (a 14 korona) 42 koronát állapított meg, Szegeden a bérkocsiért a 4 korona helyett csak 2 koronát, Budapesten a bérkocsiért (a 4 korona) 8 koronát, a vasuti jegyért oda-vissza 18 koronát, a polgármester 2 koronát állapított meg. Tehát a tanfelügyelői borralalókból 14 koronát törölt.

Az ekként 74 koronára leszállított borralalót a tanfelügyelő a 40747/9902. sz. a. határozat alapján november 27-én föl is kezelte.

Itt állapodjunk meg és elmélkedjünk. Amikor ez a dolog történt, a város érdekében dr. Gaál Endre tanácsos járt a közoktatásügyi kormánynál. Tehát a város érdekét ő képviselte. Mi szükség volt akkor a tanfelügyelőre, aki nem járhat el semmi körülmények közt a város ügyében, hiszen még csak nem is tagja a köztörvényhatósági bizottságnak. Ha a város hajduja kísérte volna Gaál Endrét a „tekintély” okaért, azt még értenők valahogy. De a tanfelügyelőre ott semmi szükség sem volt a város érdekében. Ha a közoktatásügyi kormány érdekéből volt ott, akkor mért fizette az uti-költségét és napidíját a város? A tanács anyagilag felelős ezért a — borralalóért.

Ha joga lett volna dr. Tergina Gyula tanfelügyelőnek az eredetileg 88 koronás borralalóhoz, mért elégedett meg 74 koronával? Ha jogos alapon áll, bizonyára követelte volna a

Ferencz József keserűviz az egyedül elismert kellemes izü természetes hashajtószer.

14 koronát is. De hát ő megelégedett vele. Talán a felével is megelégedett volna. De mért számított fel többet, mint amennyit szabad lett volna? Azért, mert azt hitte, hogy Szegeden is úgy megy, mint Dorosmán, ahol szó nélkül kiutaltványozták a borraivalót.

Nem az első, de nem is az utolsó eset, hogy az iskolák államosítása ügyében borraivalót szed föl Tergina tanfelügyelő. Mindig a budapesti utak és tárgyalások ürügye alatt. Felmerül már most az a kétség, hogy ezen budapesti utakat nem-e számítja föl a közoktatásügyi kormányzat is? Azért várjuk mi oly türelmetlenül azt a sajtópórt, mert tisztázni szeretnénk a többek közt ezt a dolgot is.

Kiváncsian várjuk, hogy a borraivaló-ügyben a városi közgyűlésen milyen választ ad a tekintetes tanács, ha akad valaki, aki a dolgot szavá teszi?

Részletügyletek.

Megjegyzések a „Szeged és Vidéke” január hó 21. számában megjelent ugyanily című közleményre.

Tekintetes szerkesztőség!

Nincs időm arra, hogy hírlapi közleményekkel foglalkozzam, de azt még sem hagyhatom szó nélkül, hogy a „Szeged és Vidéke” január 21. számában megjelent „Részletügyletekről” című cikkre megjegyzéseimet meg ne tegyem. Ha tehát lesz kegyes a tek. szerkesztőség úgy a közérdek, mint a sajtó egy szerény barátjának alábbi közleményét elfogadni s azt a legközelebbi lapban közzétenni, úgy bátorodom az alábbiakkal szolgálni.

Azt hiszem, — ha nem csalatkozom — hogy a „Részletügyletekről” szóló közlemény írója még nincs azon helyzetben, hogy a cikkre vonatkozó adatait, illetve következtetéseit a tapasztalatból merítette volna. Nagyon természetes tehát, hogy ily körülmények között a közlemény csak félig felöltözött állapotban látott napvilágot, mert az igen tisztelt szerző ur a dolog egyik oldalát — közelebbi ismeretek híján — elfelejtette közölni. Leszek bátor tehát néhány, a tapasztalatból merített adattal szolgálni azokról a „Részletügyletekről,” melyeket nem átalított az igen t. szerző ur a „kereskedők elleni merénylet”-nek csufolni.

Hogy tehát a részletügyletekről szóló törvényjavaslat mennyire nem merénylet, továbbá, hogy a magas kormány a sok panasz folytan átlatva a szítán, miért siettetett ezen javaslat keresztülvitelét, azt megvilágítják ezen „tisztas” ügyletekre vonatkozó következő példák:

Tudnivaló, hogy van a nagyközönségnek egy bizonyos osztálya, mely bármily okból kénytelenítve van a részletfizetéses vásárlásokra. A részletügylettel foglalkozók leginkább ezekre vetik ki a halót. Legtöbb esetben tehát ezeknél megjelenik a „vigécz” ur az ő „finom” sifon vagy vásznával. Elad egy ily véget, 24 koronáért, sőt reaadásul megígéri, hogy egyik részlettel való elmaradás figyelembe sem jön.

Meg van tehát kötve az üzlet s aláírva legtöbbször az egyedül otthon levő feleség vagy nőszemély által. Ezután folynak a részletfizetések.

Megtörténik azonban, hogy vagy a véletlen, vagy egyéb anyagi okból a vevő elmarad egy részlettel, ekkor azután vége a barátságának. A jól körülcirkalmazott blanketta, melyet a nő el sem olvashatott, vagy ha elolvasta is, azt meg nem értette, a bíróság előtt lesz viszontlátható, mert egy részlet elmaradt s a blanketta szerint így az egész összeg esedékessé vált.

Az egy-két részlettel való elmaradásra vonatkozó ígéret tehát, — mely az üzlet megkötésénél csak mézes-madzag gyanánt szolgált — a legalvalóbb csalás. A vevő ugyanis e szerint már nem részletre vette az árut, hanem készpénzért és „csak” 150—200% el drágábban a rendes áránál.

(Azt hiszem, hogy a közlemény igen t. szerzőjének már ezen egy adatból is el kell ismernie, hogy inkább a „közönség elleni merényletnek” akarta kinyomatott cikkét nevezni.)

Lássunk más esetet. Jön a gépügynök az ő „legfinomabb” hajtós gépjével. Eladja 180—200 koronáért. A laikus vevő a vétel alkalmával mint karikahajtós gépet vesz meg. Midőn kisért a turpisság, hogy az eladott gép tulajdonképpen nem is karikahajtós, hanem csak egyszerűen

hajtós, ekkor még a vigécz urnak áll feljebb s esküszik égre-földre, hogy csak nem gondolják stb. . . . Megjegyzem, hogy egy ily hajtós gép valódi ára 70—80 korona. Beszéljen tehát az eladási ár és a tulajdonképeni értékár közötti arány.

Kitűnik tehát ebből is, hogy kik ellen terveztek a merénylet, a kereskedők-e, vagy a nagyközönség ellen?

Ezek szerint tehát nagyon helyes a javaslat azon intézkedése, hogy ezentul a sáp nem rughat három annyira, mint az eladott lim-lom valódi értéke. Ugyanigy üdvös a javaslat azon része is, mely a minőség tekintetében intézkedik, legalább megkülönböztethetők lesznek az eladni jelzett francia kamgarn, angol-smoking, batiszt, loden stb a valósággal eladott flanel, barchet s kartontól. Nagyon helyes továbbá a javaslatnak az illetékesség kérdéséről szóló intézkedése is, mert végre is nem kívánható, hogy egy 15—20 koronás tartozásért valaki, kit a sors, vagy a kenyérkérdés távoli vidékre szőlít valamelyik „Bleistift” ur kedvéért 20—30 koronás utat tegyen meg.

Nem óhajtok hosszadalmas lenni, pedig ezen témáról könyvvastagságu dolgokat lehetne írni, — csupán azt jegyzem meg még, hogy ki szavaiban kételkedik, úgy meggyőződhetik a községi bíróságnál bármelyik tárgyalási napon, hol a vigéczek már nem mint hazalók, hanem ügyeikben mint ügyvédek szerepelnek.

Ujdonságok.

— **Mozgósítás.** Némely lapok nagy gyönyörűséget találnak abban, ha tavaszunkat a gyöngye szívű, jámbor olvasókat mozgósítási hírekkel rémitgethetik. Ezek pedig rendesen agyrémekek. A mozgósítási tervezet mindig tavaszalón szoktak elkészíteni, a hadsereg pedig örökös készenlében áll. Bármerről jöjjön az ellenség, három nap alatt már illő fogadtatásra talál. A mostani mozgósítási hírek alapja a rendes védelmi előkészület csupán, komoly okok még nincsenek, hogy a háború kitörésétől kellene tartani. Az ördögöt tehát kár a falra festeni, mert — megjelenhet.

— **Világjáró r. kath. káplán.** A szép tehetségű, de állandótlan természetű Várady Gyula r. kath. lelkészről van szó, aki Szegeden a belvárosi parochián káplánkodott, majd huzamosabb ideig hitoktatáskodott, végre pedig saját kérelmére elbocsájtott a csanádi egyházmegyéből. Várady sokáig lelkészkedett Egyiptomban is, sokat járt külföldön, nyugatban vére pedig most Amerikába kergeti, a hová már meg is hívták plébánosnak a különben nagy tehetségű, hazafias magyar papot, aki a tengeren túl is hasznos szolgálatokat tehet a magyarságnak. Mint értesülünk, ideiglenesen a clevelandi plébánián kapott alkalmazást, a honnan a sout-bethlemi plébániára megy, ha a paplak elkészül.

— **Nyarlótelepek Szeged körül.** A patotás Szeged körül egyre több nyarló telep létesül. Az ujszegedi és a kamarási villatelepeket maholnap tulszárnyalja a királyhalmi „éden”, ahint becézézően nevezik. Van ott külön vasuti állomás, posta, tavió, távbeszélő, most pedig parkot akarnak létesíteni. Az idén Dorosma község a régi, jóhírű fürdő környékén akar villatelepet létesíteni. A mi véleményünk szerint ez korai, mert előbb türethő közlekedési eszközről kellene gondoskodni, mert a nélkül szó sem lehet a telep létesítéséről.

— **Rovásírás Szegeden.** A rovásírás nyomait Szegeden Tömörkény István kutatja Kárba veszett faradozás, mert a mi vidékünkön csupán csak a számadási rovas ismeretes, sőt használatban van ma is. Az a legeredetibb, hogy az irástudó emberek is használják, mert a rovással csalni nem lehet. A töltések alkalmával a földet hordó kocsik löcsein lögtak a rovások. A rovás akként történik, hogy a üzfavesszőt vagy léczet kétté hasítják. Az egyik a fuvarosé, a másik az ellenőrzést teljesítő felügyelő. Ha a fuvaros egyet fordul, a kettéhasított füzfaágat a felügyelő a fuvarosnál levőhöz illeszti és a bicskával vízszintesen beleró a

fába, úgy hogy mind a két darabon meglátszék. Ez az átadás és átvétel elismerése. A rovással csalni nem lehet, hacsak a fuvaros az ellenőrző munkafelügyelővel össze nem játszik. Ez azonban nagyon bajos dolog, mert a fuvarosok egymást is ellenőrzik, a rovás pedig tanuk előtt történik. A pásztorrovás is ilyen természetű. A számjegyrovasnak maradványa azonban Vas megyében máig is föltalálható. Az adófizetés ellenőrzését ma is rovással teljesítik az írni nem tudó községi elöljárók.

— **Eljegyzés.** Kovács Antal tekintélyes szegedi iparos bájos Irén leányát eljegyezte Nagyváradon Gáspár András máv. tisztviselő, Gáspár András 1848—49-es honvédtábornok unokája.

— **Törvényes lelketlenség.** Mintegy két év előtt bekerült a szegedi kórházba özv. Kis Pal Józsefné Csányi Teréz nevezetű gyöngye fejű asszony, a ki 4 holdacska földje után járó 180 korona haszonbérből tengeti életét, tehát vagyona van. A kórház 46 korona 48 fillér ápolási költséget követelt rajta, de az istenadta nem tudott fizetni. A város beperelte és most midőn a pör a végrehajtásig jutott, a perkölség 81 kor. 34 fillérre növekedett. Tehát a perkölség majdnem kétszerese a betegápolási díjnak, sőt talán még növekedni is fog, mert hiszen bírja meg az a kis ingatlan. Hát ez igazán lelketlenség — és Szeged város közgyűlésén egyetlen szó sem hangzott el soha a házi tűzhely, a kis vagyonszáj emberek védelmére. Így szaporítja a város a törvény segítségével a földönfutók, közsegélyre szorultak számát.

— **Az üldözött tanítók ügye.** Amint előre megjövendöltük, az ok nélkül üldözött állami népiskolai tanítók ügyei kedvező elintézt nyertek a közoktatásügyi kormánytól. Három állásától felfüggesztett állami tanítót, Bobovnik Lászlót, Sükösd Andrást és Schmiéd Hermant helyezte vissza állásába a legfelsőbb hatóság, amely a rendeletében kerekén kijelentette, hogy a felfüggesztésre nem talált okot. Ez is bizonyosság arra, amit mi hónapok óta hangoztatunk, hogy a tanfelügyelő erőszakoskodása és basáskodása anyagi és erkölcsi kárára van a népoktatás ügynek. Csak azon csodálkozunk, hogy a közoktatásügyi kormány nem vetett még véget a tanbetyárkodásnak.

— **Kóbor cigányok.** A kóbor cigányok letelepítésén sikertelenül faradoznak, pedig a kérdés nagyon egyszerű. Arról szó sem lehet, hogy a kóbor szellemet kiverjék a felnőttekből. A jószívű József főherczeg letelepítése sem sikerült. Egyetlen mód van csak erre. El kell szedni a karavanoktól a rajkókat és szétosztani az ország lelenc- és árvaházai közt. A javíthatatlan, de életerős térfiakat és nőket pedig dologházakban kellene elhelyezni, a keveredést pedig a mi népünkkel elősegíteni olyképpen, hogy kiházasításukról az állam gondoskodna. A kóbor szellemet a művelődés kiirtja teljesen. Ha pedig az állam ilyen szigorú rendszabályokat léptetne életbe, az Európában csavargó cigánybandák még az ország határát is elkerülnék.

— **Uj zálogház.** A szegedi bankegyesület, mint szövetség még e hó folyamán megnyitja zálogházát, amelyre az engedély már meg is érkezett.

— **Nemzetiségi bankok hódításai.** A nemzetiségi bankok tervszerűen működnek. A tót bankok már nem csupán a Felvidéken, az Alföldön is tért hódítanak, az oláh pénzintézetek uralják egész Erdélyt és a Délvidéket, a szász pénzintézetek pedig a mi vidékünket is behálózták. Egyik magyar birtok a másik után kerül a kezükre. Mi az oka ennek? — sopánkodnak a lapok. Megfelelünk. A mi élhetlenségünk.

— **Bálak.** Vasárnap tartotta első bálját a Dorosma-központi függetlenségi kör a Balog-féle vendéglő összes helyiségeiben. A balon, mely szép anyagi sikerrel záródott, megjelent dr. Kelemen Béla országgyűlési képviselő is a pártvezetőség tagjaival. — A szegedi dohánygyár munkásnői február 21-én szombaton a Tisza-szálló nagytermében, a rókusi mezőgazdák egylete pedig február 22-én, vasárnap a Brankó-vendéglőben tartják táncvígalmukat.

— **Az elátkozott rigó utca.** A rókusi rigó-utca botrányaival sokat kénytelen foglalkozni a bíróság is, mert egymást érik a fenyegető feljelentések, amelyeket a rossz hírű tanyák tulajdonosai és a háztulajdonosok adnak be egymás ellen. Nem is lesz béke abban az elátkozott utcában addig, amíg a hatóság ki nem telepíti onnan a rossz hírű házakat. A rendőrség nagyon enyhén és erélytelenül szokott elbánni az örömtanyásokkal, pedig a szabályrendelet ezer meg ezer módot és alkalmat nyújt a visszaélések megtorlására. Ezen szegénytelen állapotoknak okozója azonban első sorban a rendőrség maga, mert a főkapitány engedélyezte a sok örömtanyát, a botrányokat pedig nem látja. A kétségbeesett háztulajdonosok hiába fordultak bajuk orvoslásáért főispánhoz, polgármesterhez, főkapitányhoz, közgyűléshez, nem segített a bajukon senki. A háztulajdonosok most elhatározták, hogy egyenesen a belügyi kormányhoz fordulnak panaszukkal és egyben fegyelmi feljelentést is tesznek a rendőrség ellen.

— **Bűzös telek.** A hatóság rendelkezéseit a polgárság sem tartja be. A rossz példát a hatóság szolgáltatja. Így pl. a Kossuth Lajos-sugárút 48. sz. a. Magyariféle telek ma sincs feltöltve, pedig a bűze megfertőzteti az egész környék levegőjét. A tulajdonost már megbírságozták és mégsem tölteti föl a telkét. Talán néhány érzékenyebb bírság eszére téríti a nyakas magyart.

— **Meghívás.** A szegedi takarékszövetkezet és hitel részvénytársaság folyó évi február hó 22-én délelőtt 10 órakor saját helyiségében tartandó közgyűlésén a napirend a következő: 1. Közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére két részvényes kijelölése. 2. Az igazgatóság évi jelentése és a mérleg előterjesztése. 3. A felügyelő-bizottság jelentése, az osztlék megállapítása és a felmentvény iránti határozat. 4. Két igazgatósági, három felügyelő-bizottsági és négy választmányi tag választása. 5. Netani indítványok az alapszabályok 34. §-a értelmében. Ezen közgyűlésre a t. részvényesek, hivatkozással az alapszabályok 27., 28., 32. és 34. §§-ára, azzal hivatnak meg, miszerint részvényeiket bezárólag február hó 14. délelőtt 12 óráig Szegeden az intézeti pénztárnál, a hivatalos órák tartama alatt letenni sziveskedjenek. Szeged, 1903. január 26-án. Az igazgatóság.

Dr. Egressi Lajos

szpecialista gyermekorvos,

a Stefánia-gyermekkorház v. rendelő segédorvosa

rendel: d. e. 10—12-ig,
d. u. 2—4-ig

Kelemen-utca 5. sz., Krikkay-féle ház.

Mi hír a megyéből.

Az államosítás óta a tanügyi botrányok egész láncolata tette ismertté Tergina tanfelügyelő nevéét és rendszerét. De nemcsak a rendes tanítók üldözésében nyilvánul ez a rendszer, hanem a tanítók anyagi megkárosításában is.

Csak néhány esetet említenek föl. A dorosmai tanyai tanítók beperelték az iskolagondnokságot és meg is nyerték a pört. Mikor a végrehajtásra került volna a dolog, a tanfelügyelő végig házalta a tanyai tanítókat és nyilatkozatokat csikart ki tőlük, hogy lemondanak a nyert perbeli követelésükről. A körülményezett tanítók le is mondtak a követelésükről Bobovnik László göböljárás tanító kivételével, akit nem sikerült megpuhítani.

De vannak még czifrább esetek is. Kun Bélát helyettes tanítónak nevezte ki a tanfelügyelő, de fizetést nem utalványozott ki neki. A szegény embernek, hogy éhen ne haljon, száz korona kölcsönt utalványozott a dorosmai iskolagondnokság. A helyettesítés, midőn az igazságtalanul fölfüggesztett tanító állásába visszahelyeztetett, megszűnt. A szegény embert erre szelnek eresztették. Mit tegyen? Pert indított a tanfelügyelő ellen 170 korona erejéig. Még rosszabbul járt Kalapis Irén tanítónő, aki a fel-

függesztett Sükösd Andrást helyettesítette vagy másfél hónapig. A szegény leány egyetlen fillért sem kapott.

Ilyen dolgok mindennaposak és éppen ezért fölhiyjuk az állást kereső, fiatal tanítókat, hogy az esetben vállaljanak a tanfelügyelőtől helyettesi állást, ha írásban biztosítja a fizetésüket. A mézes-mázos szavakra és az ígéretekre ne adjanak semmit.

Dorosmán az állami polgári iskola építéséből aligha lesz valami az idén. A tanfelügyelő által kiszemelt telket ugyanis a közoktatásügyi kormány kiküldöttje fölülvizsgálta és azt alkalmatlannak találta.

Tápén még egyre kísért a réti pör újrafölvétele, de a polgárság nagyon óvatos és ez nem árt. Új bizonyítékok nélkül kárba vesztett dolog volna belemenni a költségekbe. Az iskola államosítása is megakadt. Az algyői keserves példa hatott. Ha a réten iskola kell, állítson az állam, mert a törvény értelmében egyetlen község sem köteles a rendes jövedelmének öt százalékán túl iskolára áldozni. Nagy az elkéseregés a gyékény alacsony ára miatt is. A legszorgalmasabb munka mellett sem tud 20—30 fillérenél többet keresni naponta a munkás. A gyékényszövetkezet létesítése nélkül nem is fog boldogulni ez a különben életrevaló, szorgalmas nép.

Algyőn kölcsönös segítő szövetkezet van alakulóban, amely rövid idő alatt megkezdí a működését.

Innen-onnan.

(Modern régész.)

Tergina tanfelügyelőről beszélgettek a tanítók.

— Tudományos ember ez a mi tanfelügyelőnk — mondta az egyik. A nuimizmatikában ritkítja parját. A régi pénzek ismeretében szaktekinéty.

— Lehet — adja rá a választ a másik. De a mostan forgalomban levő pénznemek iránt is előszeretettel viseltetik...

(János is mozgósít.)

Jánost idegessé tették a mozgósítási hírek.

— Ha kiüt a háború, én is elmozgósítom magam Nagyváradra — mondja. Ott van pajtás az én föllegváram.

(Az előrelátás.)

Horgoson uri bálát rendeznek. Részt vesznek benne a tanítókisasszonyok is. Szegedről is hivatalos a bábra néhány aranyifju. A rossz nyelvek azt mondják, hogy csak az aljárásbírói rang képesít a meghívóra. A falusi leányok álmai tehát az aljárásbírókon kezdődnek.

No nem hiába haladunk a korrall. A lányok is a fizetési rangfokozatoknál állapítják az udvarlási képességet. Maholnap pedig a fizetési rangfokozatba fognak beleszeretni.

Pézintézeteink beszámolóí.

Vasárnap, február 22-én tartja évi rendes közgyűlését a szegedi takarékszövetkezet és hitel részvénytársaság, a saját helyiségében. Városunk ezen fiatal pézintézete élén Déry Béla vezérigazgató áll, akinek tevékeny működése alatt fokozatos emelkedésről és gyarapodásról tesz tanúságot ezen pézintézet, a melynek évi jelentéséből a következőket közöljük:

„Szegedi Takarékszövetkezet és Hitel-Részvénytársaság igazgatósági jelentése az 1902. évi üzletéről.

Tekintetes Közgyűlés!

Van szerencsénk Önöket a mai napra egybehívott közgyűlés alkalmából üdvözölni és egyben az elmúlt üzletéről szóló jelentésünket és zárszámadásunkat Önök elé terjeszteni.

Ami a lefolyt 1902 évnek üzleti viszonyait illeti, sajnálatlalt kell utalnunk arra, hogy a folyton tartó gazdasági hanyatlás folytán, a mely a lefolyt évben valósággal már a teljes pangás bélyegét hordotta magán, — nem igen fordultak elő olyan mozzanatok, melyek üzleti

tevékenységünkre élénkítőleg hatottak, — míg így egyrészt a vállalkozási kedv és a lomnak hiánya miatt a hitelkereset csökken, addig másrészt az egész éven át tartott pénzbőség és az ebből folyó alacsony kamatláb, mely természetesen bennünket is a kamatlábnak csökkentésére készítetett, üzletünknek menétét és eredményét lényegesen befolyásolta. Mindazonáltal az egyes üzletágaink a rendes, megszokott mederben folytak és az azokban elért eredmények is elég kedvezők, amit örömmel tudhatunk be állandó összeköttetéseinknek.

Intézetünk jövedelmezőségét illetőleg megnyugvással és megelégedettséggel utalhatunk arra a körülményekre, hogy — jóllehet a teljes üzleti pangás jegyében állott esztendőnek eredményéről kell beszámolnunk, — mégis elértük a megelőző éveknek eredményét és bár a tartalékok az alapszabályokban előírt mérvnél magasabb összeggel gyarapítottuk, mégis ugyanolyan osztlékkal szolgálhatunk tisztelt részvényeseinknek, mint az előző esztendőben.

Áttérve ezek után az egyes üzletágak ismertetésére, a következő számadatokkal szolgálunk.

I. Betétek: Takarékbetétek. Állomány 1901. decze ber 31-én 239.900 kor. 30 fill. Betétek 1902. évben 332.360 kor. 68 fill., összesen 572.260 kor. 98 fill. Kifizetett: 1902. évben 355.347 kor. 5 fill. Takarékbetét állomány 1902. december 31-én 216.913 kor. 93 fill. Folyó számla. Egyenleg 1901. december 31-én 549 kor. 98 fill. Kölcsönadott 1902. évben 73.795 kor. 6 fill., összesen 74.345 kor. 4 fill. Visszaftizetett 1902. évben 71.459 kor. 55 fill. Egyenleg 1902. december hó 31-én 2885 kor. 49 fill. Betéti forgalom 832.962 kor. 34 fill.

II. Leszámitolás. Váltóállomány 1901. december 31-én 465.243 kor. 24 fill. Leszámitoltatott 1902. évben 3.865.269 kor. 31 fill., összesen 4.330.512 kor. 55 fill. Beváltatott és visszleszámitoltatott 1902. évben 3.833.117 kor. 67 fill. Állomány 1902. december 31-én 497.394 kor. 88 fill. Leszámitolási forgalom 7.698.386 kor. 98 fill.

III. Előleg-üzlet. Biztosított letéti kölcsön 1901. december 31-én 20.540 K 40 fill. Kölcsönadott 1902. évben 9657 kor. 98 fill., összesen 30.198 kor. 38 fill. Visszaftizetett 1902. évben 16.558 kor. 88 fill. Egyenleg 1902. december 31-én 13.639 kor. 50 fill.

Előleg üzleti forgalom 26.216 kor. 86 fillér. — **IV. Pénztár számla.** Egyenleg 1901. dec. 31-én 49.471 kor. 71 fill. Bevételei 1902. évben 4.607.761 kor. 7 fill., összesen 4.657.232 kor. 78 fill. Kiadás 1902. évben 4.641.740 kor. 42 fill. Egyenleg 1902. december 31-én 15.492 kor. 36 fill. Pénztári forgalom 9.249.501 kor. 49 fill. Összes forgalom: **17.807.067 kor. 67 fill.**

A betérjesztett veszteség- és nyereségszámla szerint az 1902. év üzleti eredményeként 22.987 kor. 37 fill. nyereség áll intézetünk rendelkezésére; ezen összeget a felügyelő-bizottsággal egyetértőleg a következőképen javasoljuk felosztani: Tartalékalapra 5% 1.149 kor. 36 fill. Igazgatóság 11% 2.528 kor. 57 fill. Felügyelő bizottság 2% 459 kor. 74 fill. Választmány 4% 919 kor. 48 fill. Tisztviselők 1.136 kor. 66 fill. Jótékonyczérra fordítani indítványozunk 350 kor. Szelvények beváltására 10 koronájával 15.000 kor. Tartalékalap kiegészítésére 972 kor. 64 fill. — 22.516 kor. 45 fill., marad átvitel 1903. évre 470 korona. 92 fillér.

Indítványaink elfogadása esetében az osztlék folyó évi február hó 23-ától fog pénztárunknál, Budapesten a Magyar Leszámoló és Pénzváltóbank pénztáránál kifizettetni. Az igazgatóság 2, a felügyelő-bizottság 3, a választmány 4 tagjának megbízatása lejárván, ezennel felhívjuk a t. közgyűlést a szabályszerű választások megejtésére. Végül kérjük a felügyelő-bizottság jelentésének meghallgatása után előterjesztéseinket elfogadni és úgy a felügyelő-bizottságnak, mint nekünk a felmentvényt megszavazni.

Szerkesztői üzenetek.

Tanítók. (Mindszent.) Neveket is kérünk. Így névtelenül még Terginával szemben sem fogadunk el támadó közleményt.

B. K. (Helyben). Honvéd Atilla rendes munkatársunk. Fiatal ember.

Hölgyek figyelmébe!

A női szépség legfőbb kelleke
a szép arcz, a dus hajzat és tiszta fogak.

Hogy ez meglegyen, használtassék az arczbőr ápolására legkiválóbb készítmény, az elegáns hölgyek kíválónan kedvelt szépitőszere:

az orgona-crém

Minden eddig készített szerek között a legkitünőbb készítmény, mivel nem zsiradék. Kis tégely 1 kor., nagy 1 kor. 60 fill., szappan 70 fill., poudér 3 színben kis doboz 1 kor., nagy 2 korona.

Kajhullás ellen és hajkorpa elmulasztására, mint hajnövést előmozdító szer, legmegbízhatóbb a dicsérő **bojtorján hajszesz**, velelkel kiténtetett **Chinin hajviz** ára 1 korona 20 fill. **Tanno Chinin Pomade** ára 1 korona 20 fill. **A fogak tisztán és ép állapotban tartásához** legjobb a **Szalicyl-fogviz**, ára 1 kor. 20 fill. és **Menthia Fogpor**, ára 1 kor. Mind e szerek egyedül valódi minőségben kaphatók

Darcsay Károly gyógyszerárában

Szeged, zöldség-piacz, Széchenyi-tér 12. szám.

Wertheim szekrényt

keresek megvételre **70—80 koronáért**. Az ajánlatokat kérem e lap kiadóhivatalába levélben küldeni B. G. czimre.

Tartalékos tiszt urak

egyenruha szükségleteiket és átalakításukat a **legjobban és legolcsóbban** szerezhetik be o o o o

NEMES L. és TÁRSA

egyenruházati intézetében

S Z E G E D E N.

Lengyel Lőrincz

cs. és kir. udvari butorgyáros
Kjonnán, modern berendezett műasztalossága.

SZEGED, Vadász-utca 2. sz.

Elvállal a legjutányosabb ár mellett kizárólag szolid kivitelben, előadott vagy saját tervek szerint egyes butorok vagy egész berendezés készítését. Klauzál-téri fényesen berendezett butor áruházában pedig kész butorokból állandó kiállítás van.

Meghívás

a „**Szegedi Kenderfonó-gyár Részvénytársaság**”-nak
1903. évi márczius hó 2-án délután 2 órakor

Szegeden a társaság irodai helyiségében megtartandó

XII. évi rendes közgyűlésére.**Tárgysorozat:**

1. A mérleg előterjesztése és az igazgató-ág jelentése a lefolyt üzletéről.
2. A felügyelő-bizottság jelentése.
3. Az igazgatóság javaslatlétéle a lefolyt évben elért tiszta nyereség felosztására nézve.
4. Az igazgatóság, valamint a felügyelő-bizottság újjáválasztása és ez utóbbi tiszteletdíjának megállapítása.

Szegeden, 1903. január 25-én.

Az igazgatóság.

Az alapszabályok 8., illetve 27. §-ra való hivatkozással, felkéretnek azon t. részvényesek, kik a közgyűlésen résztvenni óhajtának, hogy részvényeiket **Budapest**en Strasser Sandor urnál (Wurm udvar), vagy **Szegeden** a társaság irodájában, hol a lefolyt év mérlege 8 nappal a közgyűlés előtt betekintés végett rendelkezésükre áll, letétbe helyezni sziveskedjenek.

Szegedi takarékszövetkezet és hitel részvénytársaság 1902-ik évi zárszámadásai.

V A G Y O N.

MÉRLEG-SZÁMLA.

T E H E R.

	Kor.	f.	Kor.	f.		Kor.	f.	Kor.	f.
Részvényadós:					Részvénytőke:				
1000 drb ki nem bocsájtott részvény á 200 K.			200000	—	2500 drb részvény á 200 K.			500000	—
Pénztár:					Tartalékalap:				
készlet			15492	36	egyenlege			21	78
Váltótárca:					Pénzvetékek:				
állomány			497394	88	takarékári könyvekre			216313	93
Ingtalan:					Fel nem vett osztalék:				
majdani földbirtok			25382	51	előbbi évekről			1094	—
Előlegek:					Átmeneti kamatok:				
értékekre	1180	—			1903. évre			6140	80
biztosított letétekre	13639	50	14819	50	Nyereség:				
Adósok:					1902. évre			22987	37
folyó számlán	2885	49							
osztrák-magyar bank	2400	—							
pénztintézetek	6730	58	12016	07					
Leltár:									
leírás után			3901	78					
			769014	10				769014	10

T A R T O Z I K.

ÜZLETEREDMÉNY.

K Ö V E T E L.

	Kor.	f.	Kor.	f.		Kor.	f.	Kor.	f.
Kamatok:					Nyereség-áthozat:				
takarékvetékek után	7708	55	8307	47	1901. évről			342	56
pénztintézeti folyó számlák után	598	92			Kamatok:				
Költségek:					váltók után	55939	84	56547	47
kezelési kiadás, sürgöny, postadíj, bélyeg, fűtés, világítás, hirdetés, nyomtatványok, irodaszerek			3652	78	egyéb kölcsönök kamatai	607	63	1585	89
Lakbér:					Ingtalan jövedelem:				
1902. évre			1600	—	majdani birtok után			1202	70
Adó:					Díjak:				
állami és városi	6684	13			beszerzéseknél és követeléseknél				
tőkekamat adó	770	18	7454	31					
Jótekonyczél:									
adományok			184	—					
Tisztí fizetések:									
1902. évre			13639	92					
Leírások:									
berendezésnél avulásért	434	30	1852	77					
behajthatatlanná vált követelésért	1418	47							
Nyereség:									
1902. évre			22987	37					
			59678	62				59678	62

Szeged, 1902. december 31-én.

A könyvelésért: Dobó Adolf s. k., könyvvezető.

A Z I G A Z G A T Ó S Á G:

Dr. Nyilassy Pál s. k., elnök. Milko Sámuel s. k., alelnök. Landesberg Mór s. k., igazg. tag. Kátai László s. k., igazg. tag.
Brauswetter Ottó s. k., igazg. elnök. Schwarcz Ármin s. k., igazg. tag. Deési Béla s. k., vezérigazgató.

A F E L Ü G Y E L Ő - B I Z O T T S Á G:

Bokor Adolf s. k., fb. tag. Szabó Jakab s. k., fb. tag. Szepessy Sándor s. k., fb. tag. Dr. Székely Vilmos s. k., fb. tag.

Nyomatott Várnay L. gőzerejű könyvnyomdájában Szegeden 1903.